

Komentarji
Komentarji o zasebnosti in zasebnosti
Komentarji o zasebnosti in zasebnosti

TRGOVINA S SMRTJO NAJBOLJ DOBIČKONOSNA!

Du Pontova družba strčila v vojnih letih za več ko milijardo dolarjev municije. To je prišlo na dan v senatni preiskavi

Washington, D. C., 14. sept.—Senatni odsek, ki preiskuje trgovino z bojnim materialom, je v sredo zasljal Du Pontovo družbo, največjo in najbogatejšo trgovino s smrtjo v Združenih državah. Ta družba je v rokah ene same družine, treh bratov in bratrance: Pierre, Irene, Felix in Lamot du Pont. Prvi je bil zasljan Pierre.

Piere du Pont je povedal, da je njegova tvrdka—ki je stara že 132 let!—od leta 1914 do 1918 prodala zaveznikom in Združenim državam streliva za eno milijardo in 245 milijonov dolarjev. V štirih letih svetovne vojne je bil njen business 35-krat večji ko prej. Največ naročil so dobili iz Francije in zgradili so moralno nove tovarne. Največ dobička je bilo razdeljenega v dividendah, preostanek so pa investirali v povečanje industrije in v druga podjetja.

Du Pontova družina kontrolira eno četrtno delnico pri General Motor Co. in kupila je večji delež interesov pri družbah za kemikalije in barvila na podlagi nemških patentov, ki so bili zaseženi v teku vojne.

Predno so bili zasljeni du Pontje, se je preiskovalni odsek bavil z družbo Curtiss-Wright Export, ki izdeluje letala za armado. Pri tem zasljanju je prišlo na dan, da si je ta družba mogla "izposoditi" vojaške pilote od ameriške armade, ki so v tujezemstvu demonstrirali pri poletih njene izdelke!

V teku zasljanja je bil omenjen tudi bivši predsednik Hoover, ki je bil od omenjene družbe naprošen, naj pogosti avia-tične goste iz Chileja z namenom, da bodo naročili bojne aeroplane v Združenih državah namesto v Angliji.

De Valera urgiral Ligo, naj sprejme sovjete

Ženeva, 14. sept.—Eamon de Valera, predsednik vlade Svobodne države Irske, je včeraj apeliral na skupščino Lige narodov, naj ne odlašajo predolgo s sprejetjem sovjetske Rusije v svojo sredo. De Valera meni, da se bo Rusija kmalu "civilizirala," ko bo v Ligi in bo dala Rusom versko svobodo.

Brazilijska uničuje kavo

Rio de Janeiro, Brazilijska. —Zadnji mesec je bilo v Brazilijski uničenih nad en milijon vrečk kave ali največja količina, odkar je vlada odredila uničevanje tega sadeža leta 1931, da prepreči padec cen. Uničena kava znaša toliko kolikor jo Amerika porabi v 15 mesecih.

Se ena mala ententa v Evropi

Ženeva, 14. sept.—Estonija, Latvija (Letska) in Litva so včeraj podpisale po svojih delegatih na skupščini Lige narodov pakt, na temelju katerega bodo med seboj sodelovale po zgledu male entente (Čehoslovakije, Jugoslavije in Rumunije).

Poljska se upira Ligi narodov

Ženeva, 14. sept.—Poljski zunanji minister Jos. Beck je danes izjavil na skupščini Lige narodov, da Poljska ne bo več dovolila Ligi kontrole nad svojimi ravnimi manjšinami. Ta izjava je povzročila veliko senzacijo med delegati.

Vojni je treba populiti zobe privatnega profita in potem bo manj in manj potrebna, dokler končno ne izgine popolnoma.

Kapitalisti se postavili po robu delavskemu odboru

Družba pravi, da je njegov odlok nezakonit. Njena akcija postavlja odbor na preiskušnjo

Buffalo, N. Y. — Houde Engineering kompanija je narodnemu delavskemu odboru te dni sporočila, da ne sprejme njegovega odloka, v katerem je ukazal družbi, da se mora pogajati z delavsko unijo, za katero so se pri tovarniških volitvah izrekli delavci dva proti enemu.

Ta odlok vladnega delavskega odbora je bil prvi slučaj, v katerem se je izrekel za važen princip, ki je, da se mora manjšina podati večini.

Družba pravi, da je odlok delavskega odbora nezakonit, ker ji baje jemlje neke po sodiških priznane pravice. Kakšne so te pravice, družba v odgovoru ne omenja, razvidno je pa, da se je delavskemu odboru pripravljena postaviti po robu tudi na sodišču.

S to akcijo je družba postavila delavski odbor na preiskušnjo. Če popusti in dovoli družbi odprto kršenje odloka, ne bo njegovo poslovanje vredno piškavega oreha. Je pa malo verjetno, da bodo šli "newdealerji" s to zadevo pred sodišče, čeprav je velike važnosti za delavstvo in gre za važen princip.

Za uboje stavkarjev so odgovorni bossi

New York. — Za pobijanje tekstilnih stavkarjev ni odgovoren nihče drugi ko tovarnarji, ki vsakršnim obožujejo deputije, pravi C. F. Hughes, urednik New York Timesa, v svoji koloni The Merchants' Point of View.

"Ubiti in ranjeni so skoraj izključno stavkarji," pravi Hughes, "in nepristranski opazovalec pride do zaključka, da leži odgovornost za to v lahko-miselnem oboževanju posebnih deputijev". S temi besedami je Hughes komentiral trditve tekstilnih bossov, ki hočejo naprtiti nemire v tekstilni stavki na pleča organiziranih delavcev.

Tekstilni boss na jugu klonil pred unijo

Podpisal je pogodbo in se pobotal s stavkarji; prva unijaska zmaga

Grover, N. C. — (FP) — Delavci pri Minette Mill kompaniji so izvojevali prvo zmago v sedanji tekstilni stavki, ki je med največjimi stavkami v zgodovini Amerike. Družba se je pobotala z njimi in podpisala pogodbo, ki določa zaprto delavnico, "check-off" ali odtegnitev unijskih prispevkov, osemurnik in pet dni dela na teden ter 30c minimalne plače.

Pogodba tudi določa, da v slučaju, če unija na splošno pribori boljše pogoje v tej stavki, postanejo taki pogoji avtomatično del te pogodbe.

Sporazum tudi kreira skupni odbor za reševanje vseh pri-tožb in sporov. V tem odboru imata unija in družba enako zastopstvo. Brez tehtnega vzroka ne sme družba odsloviti nobenega delavca. Če to stori in se pozneje dokaže, da je bila odslovitve neupravičena, mora uposliti odslovljenca in mu plačati vsvo izgubljeno mezo.

Pogodba zabranjuje tudi vsako stavko ali izpor, "dokler se ne izrabijo vsa sredstva za mirno poravnano spora."

V tej stavki je to prva kapitalistična s strani kakšnega podjetja. Po podpisu pogodbe so se delavci pri tej družbi vrnili na delo.

Stavkarji užugali milico na fronti v Rhode Islandu!

MRZLICA TRESE AMERIŠKI BUSINESS

Industrijske aktivnosti se bližajo najnižji točki v petletni krizi. Serum "novega deala" ne deluje

New York. — (FP) — Barometer ameriškega biznisa zadnje čase stalno pada, čeprav je imela dežela to poletje rekordno vročino. 1. septembra je bil le deset odstotkov nad najnižjo točko v petih letih depresije, če je verjeti bizniškemu indeksu New York Timesa, ki je navadno prilično zanesljiv.

V tednu, ki se je končal 1. septembra, je znašal železniški promet, produkcija jekla, avto, elektrike, lesa in bombažnega blaga skupno 75 odstotkov od "normala".

Aktivnosti v teh industrijah so dosegle najnižjo točko ob nastopu Rooseveltove administracije. Njih indeks je tiste čase padel na 65%. Lansko poletje se je zvišal na 98%, nakar je v novembru drastično padel. Zdaj znaša 75% ali le pet odstotkov več ko v začetku leta 1933, ob zaključku Hooverjeve administracije.

In položaj v teh glavnih industrijah je dobro merilo gospodarskega stanja v deželi. Razni "ekonomi" so spomlad napovedovali izboljšanje na jesen. Jesen je zdaj tu, a o kakem izboljšanju v industrijah in trgovini ni nobenega sluha. Položaj je podoben obešencu, ki ima vrv le toliko nategnjeno, da se ne zadusi, vendar pa ni iz-gledov, do se reši iz zanke.

Velebizniški kritiki "novega deala" očitajo administraciji, da s svojimi "radikalnimi" ukrepi le davi ameriški biznis, ki mora za prost razmah imeti popolno svobodo.

V svoji kritiki so le v toliko pravilni, ker se kapitalizem res ne more svobodno gibati, ako ga ima vlada v večji meri na udi. Njih kritika je pa popolnoma zgrešena, ker povsem ignorira dejstvo, da je Hooverjeva administracija dala ameriškiemu biznisu popolno svobodo, toda po treh letih in pol krize je padel skoraj crknjen v naročje "novih dealerjev".

Če ga še tudi sedaj trese mrzlica, je to le dokaz, da tudi Rooseveltova medicina za "popoljšanje" kapitalizma ne deluje in ne bo delovala. Sedanji sistem je namreč preživel svojo dobo in ga je nemogoče držati krepkega z raznimi biseri, ki mu le podaljšujejo solem in ustvarjajo nove komplikacije.

V par mesecih bo že pet let, odkar je počil ameriški kapitalizem. Nad tri leta ga ni nihče zdravil in je skoraj gnil. Rooseveltova administracija mu servira raznih medicin, ampak je le toliko uspeša, da ga je ohranila pri življenju. O kakem koncu krize ni nobenega sluha, niti ne znamenja o definitivnem izboljšanju.

Strela udarila v dve škafski cerkvi

Chicago. — Med veliko nevihto v sredo zvečer je strela ubila 22-letnega mladeniča in udarila v dve cerkvi, in sicer v katoliško in luteransko—kakor da bi hotela pokazati, da ne pozna nobene razlike. Katoliški cerkvi sv. Paškala, 6150 Irving Park blvd., je strela odbila križ z zvonika in luteranski v Oak Parku je od-krhnila dimnik. Ubiti mladenič, ki je iskal zavetja pod drevesom ob ulici, je bil Thomas Romano v River Grovu.

Državne oborožene sile ne zadostujejo več in prišel je klic po federalni armadi. Governer je sklical legislaturo k zasedanju, da mu dovoli povečanje domačih čet. Na stotine ranjenih in mnogo jih umira. Ena tekstilna družba se je že podala; stavka še vedno narašča

Cleveland dobi prvi stanovanjski projekt

Vlada spremeni slumski predel v čedno stanovanjsko kolonijo

Cleveland, O. — Zvezna stanovanjska korporacija si je izbrala Cleveland za prvo mesto, kjer bo pričela graditi stanovanja za delavske sloje. Na vzhodni strani mesta, par milj od Public Squara (središča), je prevzela večji kos "slumskega" sveta, kjer zgradi 790 stanovanj.

Skupni stroški tega projekta so preračunani na tri milijone. Od te vsote bo šlo približno \$700,000 za nakup zemljišč, ostalo pa za podiranje starih poslopj in gradnjo novih stanovanj. Investicije za vsako stanovanje bodo znašale nekaj manj ko štiri tisočake, kar pomeni, da je projekt namenjen delavskim družinam s srednjo plačo.

Vlada je pokupila več blokov zemljišč med Central in Cedar ave. in E. 30 ter E. 24. cesto, skupaj nad 120 parcel. S približno tri četrtinami lastnikov parcel se je pobotala brez sodnega postopanja, za ostala zemljišča bo določila cene pa posebna porota, ki je že pričela zasedanje.

Razen knjižnice in par drugih javnih poslopj bo vlada podrla vsa druga poslopja, med njimi več tovarn, in jih pozidala s čednimi stanovanjskimi hišami. Pozidala bo le 35% prostora, ostalo bo pa spremenila v vrtove in otroška igrišča. Skozi kolonijo bo šla le ena cesta, druge bodo zaprte.

S podiranjem starih poslopj se bo pričelo takoj, ko hitro oddajo v Washingtonu kontrakte na ponudbe, takoj za očiščanjem prostora bodo pa pričeli z gradnjo stanovanj.

To je prvi stanovanjski projekt "novih dealerjev". Porušena bo le košček slumskega predela v Clevelandu, ki v tem oziru sliči vse ostalim ameriškim velemestom.

Newyorško delavstvo za tekstilne stavkarje

Unije upajo zbrati več stotisoč dolarjev za tekstilno stavko

New York. — (FP) — Organizirano delavstvo v tem mestu je podzvelo akcijo, da podpre tekstilno stavko čimbolj efektivno. Zbirati je pričelo velik stavkovni sklad, o katerem upajo, da bo dosegel več stotisočakov.

Samo International Ladies Garment Workers unija bo skušala zbrati med svojim članstvom \$100,000. Pričakuje se, da bo večjo vsoto prispevala tudi Amalgamated Clothing Workers unija, katere glavni odbor je bil poklican k zasedanju in se bo v veliki meri pečal z vprašanjem tekstilne stavke.

Pod vodstvom osrednjega sveta tekstilne unije v New Yorku je bil organiziran provizorični odbor za podpiranje tekstilnih stavkarjev. V tem odboru so zastopane skoraj vse unije in socialistična stranka, ki je ponudila tekstilni uniji popolno sodelovanje. Centralna delavska unija pa ima v procesu organiziranja stalnega odbora, ki bo prevzel delo provizoričnega odbora.

Providence, R. I., 14. sept. — Eden stavkar je bil danes ustreljen in drugi, ki je bil včeraj težko ranjen, je umrl v Woonsocketu. Sedem stavkarjev je bilo težko ranjenih. Governer Green je danes apeliral na Ameriško legijo, naj pomaga državnim milicijam poloviti vse znane komuniste v državi Rhode Islandu.

Providence, R. I., 14. sept.—Governer Green je danes zjutraj izdal proklamacijo za sklicanje državne zbornice k izrednemu zasedanju. Zbornica se ima sniti opoldne in governerjev načrt je, da mu dovoli večjo vsoto denarja za povečanje državne policije in druge nujnostne naredb.

Woonsocket, R. I., 14. sept.—Tukajšnji policijski komisar je danes zjutraj apeliral na governerja Greena, naj hitro izposluje federalno vojaško pomoč, kajti njegove domače čete so brez moči proti stavkarjem. Tekstilni stavkarji, katerih je čez 8000, so pognali v beg vsa domača policija in 200 državnih milicijev. Komisar zaključuje: "Absolutno je potrebno, da do-bimo pomoč, drugače poginemo!"

Woonsocket, R. I., 14. sept.—Tukajšnji tekstilni stavkarji so v prejšnji noči dobili rajonske tovarne in mesto pod svojo kontrolo. Miličniki, ki so oddali salvo za salvo streljav v stavkar-ske množice in jih na stotine ranili—so se morali umakniti. Štirje miličniki leže v bolnišnici težko ranjeni.

Providence, R. I., 14. sept.—Silni izgredi, kakršnih država Rhode Island še ni videla, se nadaljujejo v vseh središčih tekstilne industrije. Vsa državna milica, okrog 2000 mož, je mobilizirana, vendar ne more vsamu kaj, ker je njena moč preveč raztresena. Okrog 150 miličnikov in deputijev je že v bolnišnicah.

V Saylesvillu in Central Fallsu se spopadi nadaljujejo in šte-vilo ranjenih in od plina obolelih stavkarjev ter ostalih civilistov sega že v stotine. Stavkarji so se včeraj popoldne oddahnili, ko je vojakom zmanjkalo plinskih bomb. Pokopališče Moshawuck v bližini tovarn je docela razdejano; vsi nagrobni kamni so prevrjeni ali razbiti, kajti bojevalci so jih porabili za municijo.

Vsa prizadeta mesta—Sayesville, Central Falls, Woonsocket, Pawtucket itd.—so paralizirana že tri dni. Sole in prodajalnice so zaprte in prebivalci so pobegnili drugam, kolikor jih ni udeleženih v stavkovni armadi. Materialna škoda v teh mestih je ogromna.

Washington, D. C., 14. sept.—Prva zmaga tekstilne unije je prišla včeraj v New Bedfordu, Mass., kjer je Rayon Weavers, Inc. kapitulirala pred stavkarji in podpisala pogodbo z unijo. Družba je sprejela vse zahteve unije in dala delavcem petdnevno unijo po šest ur (30 ur v tednu) in sledečo mezdno lestvico: preprostim delavcem \$13, napol izurjenim \$18, izurjenim \$22.50 in najbolj izurjenim \$30 na teden.

Rooseveltov posredovalni odbor je odšel na "počitnice." Opustil je za enkrat vsak poskus, da pridobi tekstilne družbe za razsodišče.

Cleveland, O., 14. sept.—Od 1700 delavcev v tukajšnji tovarni Industrial Rayon korporacije jih je včeraj 87 odstotkov od-glasovalo za stavko iz simpatij s tekstilnimi delavci.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdravne drave (IVEN CHICAGO) IN KANADO \$4.00 NA LETO, \$2.00 ZA POL LETA, \$1.50 ZA ČETI LETA; ZA CHICAGO IN CLEORO \$7.50 ZA CELO LETO, \$3.75 ZA POL LETA; ZA INOSTRANSTVO \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Cleoro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Reklapi se ne vračajo. Advertising rates on agreement.—Manuscript will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s listom: PROSVETA 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois.

Datum v objavo, na primer (August 21, 1924), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla narodnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Nesreča jugoslovanskega konzula

Chicago. — Jugoslovanski konzul Vladimir Vukmirovic se je ponesrečil v sredo zvečer v avtu blizu ogra Columbus in Sedme ulice v Grant parku. Odpejli so ga v bolnišnico z zlomljeno nogo. Drugi, ki so bili bolj ali manj pobiti pri tej nesreči, so: Walter Prosch in njegova žena Jelena, Paul Vidovic in Peter Buric iz Chisholma, Minn.

Se ena avtna nesreča

Chicago. — John Mezmaršic, njegova žena in dva otroka — vsa družina — so se težko pobili v avtu, s katerim so se zadnje nedeljo vračali iz La Salla v Chicagu in trčili z nekim avtomotrom. Oče je petolčen po vsem telesu, mati ima zlomljeno nogo in otroka sta tudi resno poškodovana. Rojak Zvokelj, ki se je vozil z njimi, je pa bil k sreči le lahko pobit.

Fant se je zadušil

Cleveland. — Frank Zalaznik, star 21 let in doma iz Zlatopolja pri Češnjah na Gorenjskem, je bil zadnji ponedeljek najden mrtev v domači garaži. Zadušili so ga strupeni plini iz motorja. Zjutraj je rekel sestri, da se tisti dan odpelje z avtom na razstavo v Chicagu, zvečer so ga pa našli v garaži mrtvega. V Ameriki je bil 13 let in tu zapuša brata in dve sestri, v Girardu, Kans. pa starše in strica. Bil je član društva št. 566 SNPJ.

Nov grob v Minnesoti

Chisholm, Minn. — Nagle smrti je umrl Anton Novak, doma iz Laz pri Ribnici. V Ameriki zapuša ženo, pet pastorkov in štiri brate, v Kanadi drugega brata, v starem kraju pa mater.

Brezposelnost narašča v Detroitu

Detroit. — Kakor poroča trgovska zbornica, je brezposelnost v tem mestu narasla za 11% v zadnjih dveh tednih avgusta.

Glasovi iz naselbin

"Narodna" igra osvaja tudi Detroit

Detroit, Mich. — Pionirski in izletni za to poletje so za nami. Nastopili so lepi pa tudi deževni dnevi jesenske sezone. Marsikdo si želi razvedrila vsaj ob sobotah in nedeljah. In človek ne ve, kam bi se djal.

Slednje naj ne dela nikomur preglavice: SND ima svoj prostor zelo lepo urejenega za balincanje, v notranjih prostorih pa za zabavo in razvedrilo. Kakor sem alisal, se bodo balincarji lahko zabavali s kosanjem tudi ob večerih, ker bo prostor razsvetljen.

Posebno za to soboto in nedeljo se obeta velika živahnost pri SND, kamor prihaja že veliko rojakov z ženami in otroki. To soboto bodo imeli poleg balincanja tudi domačo zabavo, kjer bodo peli, se vrtili in gostili. Navadno se dobro zabavajo posebno ženske.

V tem prostoru zborujeta tudi dve društvi SNPJ, ki sta delničarja SND. Odbor Doma vabi rojake, da se udeležujejo teh sobotnih in nedeljskih zabav. Na programu so tudi kartne igre in kontesti za dobrote.

A. Jurca.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Vtisi z X. zborna JSZ

West Allis, Wis.—Ko sem se vrnil iz Clevelanda, so me sodruzi, prijatelji in znanci vprašali, kako je bilo v Clevelandu na zborovanju, "kako se ti je do padlo tam" itd. Zato sem se odločil, da podam javnosti svoje vtise, zahvalo in priznanje tistim, ki priznanje zaslužijo.

Ko se piše vtise z delavskega stališča, je treba paziti, da se poda nepristranska slika o razmerah v dotičnem kraju, ne pa napraviti iz vtisov navadno hvalisanje ali pretiravanje, kot je v navadi pri meščanih.

Da so si clevelandski sodruzi in sodruzniki za časa X. rednega zborna JSZ zaslužili priznanje, o tem ne sme biti govora, in to v polni meri. Nikdar niti od daleč si nisem mislil, da bomo zastopniki X. rednega zborna tako gostoljubno in prijazno sprejeti in postreženi v vseh ozirih.

Poleg tega, da so marljivi sodruzi in sodružice imeli polne roke dela s pripravami za zbor, stanovanja in vse, kar je v zvezi s tem, so se potrudili, da so priredili tudi tako zelo obiskani in dobro uspeli banket in koncert. Na banketu je bila postrežba prvovrstna, v tem gre seveda prvo priznanje marljivim sodružicam, ki so skrbele, da ni gostom ničesar manjkalo.

Naslednji dan, to je v nedeljo, 2. sept., se je vršil koncert, na katerem je bila obilna udeležba. Izvajale so se pevske in godbene točke in imeli par govorov. Pri petju, kakor pri godbi, se je pokazalo, da imajo mnogo zmognih in sposobnih moči za glasbo, in v tem oziru jim je tudi bodočnost zamčena, da bodo imele priložnosti slišati še mnogo lepih, ubranih komadov od teh pevskega zborov in godbe.

Vsaka naselbina ima med drugim tudi kakšno "specialiteto," tako tudi clevelandska ni brez nje. Poleg tega, da imajo clevelandski sodruzi in sodružice polne roke dela v boji proti izkoriščevalcem in požrešnim kapitalistom, in s prosvetnim delom med svojimi sotrpini, imajo povrhu tega še v svoji sredini zagrizeno starokrajsko klerikalno reakcijo, ki je ob vsaki priložnosti pripravljena ovirati delo na prosvetnem in političnem polju naših vrlih sodrugov in sodružic.

Kljub oviranju, mržnji in blatenju na prednih elementov, kljub mešetarnjenju s soho I. Čankarja in romanju v Rim po blagoslov za KSKJ, so napredni rojaki v Clevelandu aktivni, in to ne samo na prosvetnem in političnem polju, temveč se udeležujejo tudi na gospodarskem polju, se vežbajo in vsposobljajo za vse, kar je zavednemu delavcu potrebno in za obstoj novi pravičnejši človeški družbi. Da je temu tako, sem se imel priložnost sam prepričati, ko sta me sodruza F. Hayny in Gorjanc peljala po mestu ter mi razkazala zadržne prodajalne in vse slovenske domove. Vse tri zadržne prodajalne so precej lične, na lepem prostoru in odgovarjajo sanitarnim in drugim potrebam sedanjega časa.

Vse te ustanove: prosvetne, politične in gospodarske, ki so zgrajene za pospeševanje kulturnega dela in za splošno blaginjo vsake prebivalstva, so v rokah le ene skupine marljivih, zavednih delavcev, katerim je izboljšanje delavskih razmer v resnici pri srcu. Vse delo odpade na njih rame, dočim je, kot povsod drugod, velika večina indiferentna, kateri ni prav nič mar kam nas popelje zavoženo in bankrotirano kapitalistično gospodarstvo.

Tretja skupina bi najraje vedela, da se kolo napredka ustavi, odnosno, da se ves napredek požene nazaj v srednji vek, "kjer grmade svete so gorele in kjer so se čarovnice žgale." Te vrste ljudi se dobi povsod, toda Cleveland je pa še posebej osrečen z njimi, kjer na vse močene načine ovirajo one, ki so si dali nalogo, da popeljejo ljudi ven iz teme—k luči resnice in s tem v lepšo in srečnejšo bodočnost. Ta pot je prava. Le po tej poti, sodruzi in sodružice, naprej!

Predno zaključim, se najskroneje zahvaljujem vsem, ki so mi iskazali sodružno gostoljubje v

Clevelandu, ko sem se nutil med njimi, posebno družini Anton Candek, pri kateri sem stanoval, družinoma F. Hayny in Gorjanc za postrežbo, naklonjenost in razkazanje zadržne prodajalne in slovenskih domov. Sodruza Kolariča pa prosim, da mi opomni, ker se njegovemu prijaznemu povabilu nisem mogel odzvati, ker ni čas dopisati.

Frank Candek.

Z osme konvencije SDZ

Girard, O.—Na 4. seji dne 11. sept. popoldne je bilo aklenjeno, da se vse nagrade pri SDZ izplačujejo v gotovini, in sicer šest mesecev po sprejemu.

Peta seja se odprla dne 12. septembra točno ob 8. zjutraj. Prečitajo se številke zborovalcev. Navzoči so vsi. Zapisnik 4. seja se sprejme z malimi popravki, nakar se preide na pravila in točko o glavnem blagajniku. Vnâme se daljša debata, ali naj bo gl. blagajnik stalno nastavljen v gl. uradu ali naj bo kot sedaj, sam zase. Sklenjeno, da ostane po starem.

Točka "glavni zapisnikar." Po obširni razpravi se sklene, da bodoči zapisnikar je obenem tudi pomožni tajnik, stalno uslužben v gl. uradu. V ta urad se priporoča mlado moč.

Sklenjeno, da po 1. januarju 1935 se 30% preostalega asessmenta in plačil nalaga v zvezne bonde.

Šesta ali popoldanska seja 12. sept. se suspendira zato, da si delegacija ogleda strojarno Ohio Leather Co., kjer dela največ Slovencev, da se delegacija da slikati in pa zato, ker se zvečer vrši banket v počast delegatom, ki ga aranžira društvo št. 42 SDZ.

Prošli ponedeljek, prvi dan zborovanja, se je zvečer delegacija udeležila banketa ali večerje in koncerta v bližnji slovenski naselbini Niles. To prireditve je oskrbelo ondotno zvezno društvo št. 43. Postrežba izvrstna. Delegacija si je ob tej priliki ogledala razne zanimivosti v mestu, spomenike in podobno. Istočasno je mesto Niles slavilo svojo 100-letnico in je bilo oblečeno v gala obleki. Delegacija in navzoče občinstvo je pozdravil mestni župan in mestni uradniki. Ta večer ostane delegaciji v prijetnem spominu.

Delegacija je zelo zadovoljna s sprejemom in gostoljubnostjo, ki ga ji nudi girardska slovenska naselbina. Posebno se pohvalno izraza o spretnih kuharicah, ki delegacijo vsak dan tako izvrstno pogostijo in pa o nizki ceni. Večina delegacije obeduje v Slovenskem narodnem domu.

Na konvenciji sami se vedno prevladuje red in mir. Topovi, granate, tanki in strojnice počivajo in čakajo za primeren čas. Bloki so še nevidni in navidez izgleda, da ne pride do kakšne bune. Bomo videli jutri in po jutrišnjim, je rekel ongavi Jurij.

Podpisani poročevalec se počuti dobro. Rojake v tej naselbini večinoma vse pozna; so prijazni in zelo postrežljivi. Pozna jih že prošlih 17 let. V teh letih je obiskal girardsko in bližnje slovenske naselbine približno 21krat in vedno je bil dobrodošel — čeravno pobira denar. Tudi delegacija mu je po večini znana. Mrs. Dobrovočevi želim, da se čim prej pozdravi!

Anton Jankovich, poročevalec.

S poseta veselice S. D. v West Newtonu in drugo

Johnstown, Pa. — Na delavski praznik se nas je zbrala mala družba, ki je napravila izlet z avtom (ne s požarno brambo) v kakih 60 milj oddaljeni West Newton, odnosno Collinsburg ali Dutschtown, kjer ima svoj sedež poleg drugih par društev tudi društvo št. 64 SNPJ. Mala ameriška vas z nad sto hišnih števil, v kateri živi precejšnje število slovenskih družin, ostali del prebivalstva je pa po večini nemške narodnosti, ki živi v mirnem življenju med seboj. Čedne male hišice s krasno obdelanimi vrtovi — po precej strmi strani nalikujejo pridnosti in skrbno gospodarstvo prebivalstva. Sicer mala naselbina, bi se pa lahko merila

z marsikatero večjo z ozirom na društveno in socialno življenje.

V naselbini ni opaziti cerkva, pač pa stojita kot dve največji stavbi dva doma. Eden nemški, ki ga lastuje svobodomiselnno društvo "Kranken und sterbe Kasse", v katerem ima svoj sedež tudi njih pevski zbor "Liederkrantz", ki ima izborne pevske moči in odlikuje zlasti v delavskih pesmih. Drugi je Slovenski dom, ki je za to naselbino pravi kolos. V tem poslopju je bila prej ljudska šola, ki pa so ga Slovenci kupili in preuredili na zelo pripraven način za svoje društveno in kulturno življenje. V tem prostoru se je mnogo let nahajala njih zadržna prodajalna, ki je dobro uspevala, zlasti dokler jo je vodil znani John Langerhoč, ki pa se je pred nekaj leti preselil v Johnstown. Poleg gostilniških in stanovanjskih prostorov se na vrhu nahaja precej velika in prostorna dvorana s priličnim gledališkim odrom, ki jim pogosto služi za razne nastope v igrah, petju itd., kamor rado zahaja ljudstvo in po navadi napolni dvorano.

Na Labor day so zopet imeli izvrstno prireditve z obširnim sporedom, pri katerem je sodeloval izvrstni tamburaški zbor iz Monessena, Pa. (Ta zbor je menda nekaj odsek društva 506 SNPJ.) Izvajal je težke koncertne komade s fino dovršenostjo. (Zame je eden najboljših zborov kolikor sem jih dosedaj slišal.) Domače pevsko društvo "Smarnica", pri katerem se vedno sodeluje mnogo naših starih članov, nam je podalo nekaj slovenskih pesmi—O mraku, Slovence sem, Pogled v nedolžno oko itd. Dvakrat je nastopil nemški pevski zbor "Liederkrantz", ki je izvajal nekaj težkih skladb s skoro dovršeno fineso. Zlasti zadnja pesem, ki je nekakšen venček delavskih pesmi, v katerem se ob koncu zliiva iz Marseljeze v Internacionalo, je ljudstvo zadivilja, zakar je pevce nagradilo s toplim aplavzom.

Po petju me je pozval br. Jože Zorko, ki je vodil program, da občinstvu spregovorim par besed o delavskem prazniku, kar sem po možnosti ustregel.

Nato je bila predvajana tri-dejanka "Andrej in njegovi grehi", ki so jo uprizorili diletantje iz Exporta, Pa., in ki jo je režiral Ben Willig. Igra je gotovo vzela mnogo truda, predno so se vsposobili za nastop. Poleg humorja je dramatičar na na podlagi mnogih žalostnih dogodkov, ki so se in se še odigravajo med lakomnimi posestniki, ki imajo vedno pred očmi kako bi svoja posestva in bogastvo povečali na škodo drugih, kar jih končno dovede do umorov in samomorov. Diletantje iz Exporta so po večini hrvatske narodnosti in tem bolj zaslužijo pohvalo, ker so igro zelo dobro uprizorili v pravi slovenski izgovorjavi. Ljudstvo, mlado in staro, je ves čas dolgega programa pozorno sledilo vsem prizorom in se zadržalo precej mirno, kar je dokaz dobre discipline, ki diči malo slovensko naselbino.

Med navzočimi je bilo opaziti mnogo ljudi iz zunanjih naselbin. Prišel sem v dotiko z mojim ožjim rojakom in sosedom v starem kraju, ki ga nisem videl 32 let. Spoznala sva se slučajno — po domačem narčaju.

Po programu se je zvečer vršil ples, pri katerem ima "glavno besedo" mladina, kar nas je bilo starejših, smo si izbrahi spodnje prostore, kjer se šopiri Gambirinu. Gostoljubnosti v naselbini je skoro preveč. Gorje pernatim putkam in petelinom, če pridejo gostje v naselbino! V tem se odlikujejo zlasti Shenkova in Pivcova družina, ki bi najrajši ljudi obdržali kar za stalno. Čas je potekel hitro in morali smo jo ubrati domov, ako smo hoteli zjutraj o pravem času vstati.

Piknik socialističnega kluba, ki se je vršil v nedeljo 9 t. m. v Zolbe parku (Lorain Boro), se je prilično dobro obnesel, posebno ker je bilo še drugih par slovenskih domačih piknikov. Pevski zbor "Bled" je zapel v mešanem zboru nekaj lepih in

Federated Pictures.

Mary Mooney, mati glasovitega delavskega jetnika Toma Mooneyja, ki je umrla zadnje dni v starosti 85 let. Vsa ta leta, odkar je njen sin v zaporu, se je borila za njegovo svobodo in tik pred smrtjo je agitirala za Upton Sinclairja v Californiji.

klasičnih pesmi s fino dovršenostjo; še celo France Podboy jih je pohvalil, ki sicer nima navade. Ljudstvo je bilo dobre volje in zdi se, da prihaja boljše sporazum med nas, česar bi bilo zelo želeli. Klub zboruje sedaj v Slov. del. domu na Moxhamu vsako 3. nedeljo v mesecu.

Slovenski pevski zbor "Jugoslavija" je že pred nekaj leti prenehala s petjem. Nastala je nekaka letargija v zboru, ki jo je kriza še povečala, zato se čuti v naselbini nekaka praznота. Naselbina, kot je Moxham s svojim udobnim Domom, bi ne smela biti brez svojega pevskega zbora. Imamo prilično dobro godbo na pihala, kateri je duša požrtvovalni br. Jože Rogel že nad dvajset let. Priznati je treba, da za vzdrževanje takih kulturnih ustanov je treba mnogo požrtvovanja, vendar ako je dobra volja, bi se to zamoglo vseeno premostiti. V zadnjem času se mnogokrat sliši želja, da se naj pevski zbor zopet obudi in umestno bi bilo, da se merodajni krogi oziroma bivši člani dogovore za sestanek in posvetovanje za njegovo obnovitev. Več mladih deklet in fantov je izrazilo željo, da bi se radi poučevali v petju, v slovenskem in angleškem jeziku. Brez dvoma bi zavladalo zopet veselje in zanimanje do umetnega petja. Načrt za pravila bi moral biti usmerjen v smislu načel Slov. del. doma, to je na popolni svobodomiselnni podlagi, kar bi preprečevalo vsako intrigarstvo političnih in verskih štrabarjev in služilo le poveličanstvu lepih delavskih narodnih in umetnih pesmi v slovenskem in angleškem jeziku.

Slov. del. dom se polagoma predeluje v notranjščini, zbor "Jugoslavija" je solastnik iste-ga, poleg tega ima mnogo ohranjenega gradiva: izbranih pesmi v partiturah, za prvo silo je še nekaj denarja na rokah, v kolikor ni zamrznjenega v banki, med tem časom bi se zbor v toliko naučil, da bi bil zmožen podati kak mal koncert, kar bi dalo možnost za vzdrževanje in nadaljevanje pouka. How about it!?

A. Vidrich, (82).

Poročilo o slavju

Red Lodge, Mont.—Z delavskimi razmerami se v tej okolici ne moremo preveč pohvaliti. Premogorovi, razen enega, so vsi prošlo spomlad prenehali z delom. Pričakuje se, da začno z obratovanjem zopet ta mesec. Obiljuje se veliko v tem okraju, kaj se bo uresničilo, je pa še uganka. Navadno največ ostane pri obiljubah.

Večje število nekdanjih tukajšnjih rudarjev je danes zaposlenih pri gradnji nove ceste Red Lodge—Cooke City. Plača je 50—60 centov na uro in 40 ur dela na teden. Če bi se ta vsota porabila skupo doma z družino, bi še ne bilo slabo, ker pa dela

večina družinskih očetov od doma, morajo biti na kompanijskih "borden" Hrano računajo od enega ja naprej. Treba je obleke, ker v gorah se hitro spreminja; en dan če, drugi dan že zmrzuje dobi družina preostanek ka, s katerim je treba ravnati, da zadostuje za trebnjše vsakdanje stvari hiši.

Na 12. avgusta smo tu obhajali 30-letnico SNPJ, velepomembni dan proslanim večjim uspehom, so namen združila tukajšnja štva SNPJ št. 81, Lodge) in 112 (Bear) skupno povabila govornega urada. Tako se nam na zapadu enkrat polnila; odzval se je predsednik SNPJ, V. Cail je prišel na dan proslave in v spremstvu družin in mr. in mrs. Janc in mr. Widie iz Roundupa, Mont.

Proslava se je vršila Veselih bratov, ki je lastnev. Glavnega predsednika govornika je predstavil stvu br. K. Erznoknik. Kocijančič, članica mladodelka (št. 81) mu je v imenu vseh članov slovenskih nageljnov. Br. V. je govoril v slovenskem Povedal je o zgodovini Da so bili ustanovitelji potrebne delavske podganizacije preganjani in vani, je gotovo, saj se dobi nekaj takih ljudi, jo črno na njo, in to iz visti, ker vidijo, da vedna članstvu in da je v finančnem stanju. Se da jih je stalo veliko dela, da predno so mogli ostalim tovarišem delarom dežele, kako potreba ta ustanova, kot je naša ska narodna podpora.

Govornik je toplo pstaršem, da pridobijo vke in jih obdržijo v tjednoti. Povdaril je, ddeli le podpore in izpla smrtnine, ampak tudi delavskih bojih stoji svojih članov in jim po

Ob koncu svojega govornik opomnil člane navzoče, naj se narodnevnik Prosveto in najno čitajo, ker Prosveta učiteljica in zagovornicev. Zraven je povdarzadostuje, da so delavzirani samo v podpornikovnih organizacijah, je tudi, da so dobro delavski politiki, da zdan volitev oddati glavlavskim kandidatom, n hovim nasprotnikom.

Tukaj sem navedla lomkov njegovega govora. V. Cainkar je povedal nimivega, resničnega in nega. Govoril je tako razločno, da se je celojena mladina slovenskih pohvalila, da so razume govora.

Popoldanska udeležba velika. Nekateri bi se ležili, pa jim niso dopu mere, ali pa so bili zad kakem nujnem delu. Pa tudi takih, ki se jim ke prireditve nepotrebne da bi šli poslušati kake skega govornika. Čuti že itak več vedo ko jil trebno. Prišli so pa čl njenih društev 50 milj hribov. Za vsako cenlo posetit veselico in se spoznati z glavnim pkom SNPJ. Kdor se je te prilike, da je slišal ni pozneje kesal. Br. kar je bil prvi slovensnik, da sem ga jaz sliš dežel v petindvajsetih

Po končanem govoru osvežili grla pri bari in mudili pri kuharicah. Na večer se je nabral ljudstvo največ plesalce dine. Pa kdo bi jim Spominjam se svojih mlako sem bila vesela, ko šala harmoniko.

Večer je hitro potekal bi rekla letel. Kmalu morali posloviti od ves be, veliko prej ko pa ob takih pridelitvah. bilo še isti večer nekak 50 milj dolgo pot na de be, kot sem se prej omem temi je bil tudi moji. Treba je bilo treznih gl

(Daje za 2. stran)

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

MILI NALIVI — NOČNEZEMJE POD GORJANCI

...je moralo vrniti. — Milijonska škoda

...na 27. avgust se je ... nad Slovenijo moč... ter posebno v novo... v celjskem okraju po... milijonsko škodo.

...26. t. m. proti ve... zgrnili čez Slovenijo... obetajoči ob... začelo... stavo: To... je v drugih krajih... je v novome... nastala veli...

vo hišo in vsa družina je bila v nevarnosti. Prihiteli so sosedje ter jo rešili. Vas Boričevo je od hudournikov odrezana od sveta in vsa razdejana. Prizadete so tudi vasi: Krka, Botov vrh, Veliki Slatnik, Vrh pod Podljubnem, Dož. V mnogih teh krajih so razkopani vsi vinogradi in grozdje okleščeno.

Da je bil naliv res hud, pričča dejstvo, da je Krka preko noči narasla za poldrugi meter. Nevihta je divjala tudi v Suhi krajini. Škoda gre v milijone. Zupana prizadetih občin Smihel-Stopiče in Brusnica sta poročala oblastem o milijonski škodi. Občine bodo morale marsikatero kmetijo podpreti, sicer bodo propadle.

Smrtni padee hlapca.—V Starem trgu pri Ložu se je zgodila v gospodarskem posloju smrtna nesreča. Kovačev hlapec Lojze Kotnik je spal na hlevu, pa je najbrže hotel ponoči v hlev privezati konja, ki se je odvezal. Pri tem pa je s sena padel na pod ter si prebil glavo. Čez nekaj ur je hudim poškodbam podlegel. Doma je bil hlapec iz Dan nad Starim trgom.

10 let robije za uboj. — Dne 1. julija letos je bil na gasilski veselici v Uršnih selih ubit od objestnih fantov iz Laz tamonjni poštar Jože Kobe. Pijani fantje so ravno razgrajali pred gostilno, pa jih je hotel Kobe pomiriti. Toda fantje so ga naskočili, nekdo ga je udaril s polenom po glavi, da se je takoj nezavestno zgrudil, 25 letni Rudolf Šober iz Laz pa je zasedil svoj čevljarški nož Kobetu v trebuh, da je ta takoj izkruval. Šober je stal te dni pred sodniki novomeškega okrožnega sodišča ter se zagovarjal na razne načine. Sodišče pa je spoznalo, da je kriv ter ga obsodilo na 10 let robije ter trajno izgubo častnih pravic.

Oddaja orožja.—Oblasti v Sloveniji so izdale oklic na prebivalstvo, v katerem pozivajo, da morajo vsi civilisti izročiti vojaško orožje oblastem. Pokazalo se je —pravijo v oklicu—da je med prebivalstvom kljub ponovnim opozorilom še vedno nekaj vojaškega orožja in orožja vojaškega značaja. Po zakonu ne sme nihče imeti orožja, s kakršnim je oborožena naša vojska niti orožja, kakršnega nosijo tuje armade. Kdor ima še tako orožje, ga mora izročiti takoj oblastem; sicer bodo vsi taki lastniki orožja kaznovani. Ob kakih prilikah se je pokazalo, da imajo ljudje še vojaško orožje, ni znano. Na Hrvaškem pa so ga imeli in ga morda še imajo pristaši vstašev.

Hitlerjevci v Varaždinu. — Največ hitlerjevskih beguncev je v taborišču v Varaždinu. Žive strogo vojaško kakor v kasarnah. Varaždinski trgovci so hvaležni usodi, da je pritrjala te hitlerjevce v Varaždin, kajti prodal so jim že mnogo blaga. Hitlerjevci imajo dovolj denarja ter se preživljajo sami. Varaždinski meščani so raznašali vest, da jim plačuje hrano varaždinska občina, kar pa je ta dementirala. V Varaždin prihaja še vedno dosti novinarjev z vseh koncev in krajev, toda komanda tabo-

rišča je prepovedala sprejemanje kakršnihkoli časnikarjev ter dovoljuje obiske le sorodnikom. Ali bodo ostali hitlerjevci v Varaždinu ali pa se bodo kam izselili, n. pr. v Nemčijo, kamor spadajo, še ni znano. Vse pa kaže, da bodo zimo prebili še tu, in varaždinski obrtniki in trgovci so že prosili mestno upravo, naj poišče zanje primerne prostore. Zdaj so nastanjeni namreč v šolskem posloju, iz katerega pa bodo morali te dni ven, ker se prične šolsko leto. Obrtniki in trgovci namreč ne bi radi izgubili tako dobrih kupcev. Saj so že doslej v pielem mesecu nakupili 540 srajc, 800 parov čevljev, 600 metrov sukna in drugih stvari za nad 200.000 Din. Takega prometa varaždinski trgovci in obrtniki najbrže že dolgo niso imeli.

STRATOSFERNA LETALCA ODPOTOVALA

Smešen prepri

Dne 22. avgusta popoldne sta oba stratosferna letalca, docent Cosyns in van der Elst, odpotovala iz Ljubljane proti Belgiji. Odpotovala sta z letalom in ker Ljubljana nima direktne zveze z Dunajem, sta morala odleteti preko Sušaka in Zagreba, kjer sta sedla na letalo, ki vozi vsak dan proti Dunaju. Ob pol treh sta odletela iz Ljubljane na Sušak in od tam takoj dalje v Zagreb, kjer sta po kratkem odmoru odletela na Dunaj, kamor sta prišla zvečer. Naslednji dan sta bila že doma v Belgiji. Seveda je ob slovesu na ljubljanskem letališču zbralo spet mnogo odlične družbe iz avtokluba in aerokluba, ki sta prevzela nase dolžnost sprejeti Cosynsa in Elsta za svoja gosta. Okrog njih je bila stalna ena in ista družba in mnogo je bilo tihega in glasnega prerekanja s strani drugih, ki bi tudi radi imeli oba letalca v svoji sredi.

Na letališču jima je zastopnik dnevnika "Slovenca" izročil vse izvode "Slovenca," kjer so poročila o njihovem pristanku in fotografije ter tudi izvod, v katerem je bila opisana lepa Križna jama. Letalca sta namreč tudi navdušena jamarja ter sta bila navdušena, ko sta videla fotografije naših kraških jam. Razne avto-dame in aero-dame pa so letalcema poklonile lesene srčke z narodnimi trakovi in šopke rož ter se smešljaje postavile ob letalca, ko so ju fotografirali lovili v svoje aparate.

In naslednji dan smo videli fotografije slovesa v "Jutru" in "Slovencu." V "Jutru" vidimo tudi fotografijo, na kateri drži van der Elst rože in zavitek časnikov. Po napisu je bilo spoznati, da drži v rokah "Jutro." Klerikalni "Slovenec" pa je objavil podobno sliko, le da je držal van Elst "Slovenca" v rokah.

In je bil tu prepri. "Slovenec" je očital "Jutru," da je slika ponarejena, da drži van der Elst samo "Slovenca" v rokah, da takrat na letališču sploh nobenega "Jutra" ni bilo in da je napis na sliki ponarejen. "Jutro" pa je seveda odgovorilo, da to ni res. "Jutro" sta dobila letalca takoj ob svojem prihodu v Ljubljano v roke, ko se jima o "Slovencu" še sanjalo ni. In je bil prepri lep in so se bralci smejali.

To je naša slovenska meščanska žurnalistika.

GLASOVI IZ NASELJIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

no onemu, ki je vodil avto, kajti pot, kar je še ni izdelane, je nevarna posebno ponoči, ker se je treba izogibati strojem.

Da, tudi tukaj na takozvanem "dijem zapadu" smo si že prej dolgo želeli, da bi nas prišel kak glavni uradnik obiskat. Posebno oni, ki so čitali v Prosveti v dopisih kako po drugih državah v različnih naseledinah v bližini glavnega sedeža SNPJ sodelujejo in pomagajo glavni uradniki z govori k boljшему uspehu na društvenih prireditvah.

Dobro se še spominjam, ko se je bližala 20-letnica društva št. 81 SNPJ, ko je društvo povabilo govornika iz glavnega urada. Takrat so bili še časi, ko se ni nikdo kesal, če je zapravlil v veseli družbi za koristno stvar petak ali desetak. Delalo se je in se prilično zaslužilo. Tukaj je bilo veliko Slovencev, obstojalo je še pevsko društvo in imelo nekaj dobrih moči.

Društvo št. 81 SNPJ je imelo veliko izkušenih in delavnih članov. Ko je prišel odgovor iz glavnega urada, da ne morejo ustreči prošnji, so se nekateri člani čutili, kar je naravno, užaljeni, ker se jim ni želja izpolnila. Molče so izvršili izdelane načrte za veselico, tudi sama sem kuhala jezo na vse Cikažane — do zadnje veselice SNPJ. Ženska, če se jo dodobra ujezi, se ne ohladi tako hitro, zadoščanje hoče, če ga dobi, potem šele odpusti in pozabi. Moški, ki so se toliko potrudili, da so preštudirali do dna ženske kaprice, radi priznajo, da na vsezadnje ženska ni tako huda zver, kot jo nekateri moški slikajo.

Menda je bil malokateri okraj tako prizadet, kar se tiče dela, kot ravno ta. Začeli so odpustčati delavce in premogorove zapirati in ni bilo več upanja, da se položaj izboljša. Tako so bile družine prisiljene v druge kraje za kruhom.

Mi na zapadu vemo, da se je težko odpraviti na tako težavno in dolgo pot in da so s takim potovanjem zvezani veliki stroški, pa bi se izplačalo. Jednoti bi to več koristilo ko škodovalo. Ne mislim, da bi nas v oddaljene kraje hodil gledat kdo iz glavnega urada za vsako malenkost, pač pa mislim na vsakih toliko let, ob večjih obletnicah SNPJ. Uredili bi tako, da bi več naseledin, kjer obstoje društva SNPJ, obenem obiskali. Ljudem, ki imajo za seboj več let dela in vsakovrstnih izkušenj, ni treba dolgega ogledovanja in zasledovanja, da spoznajo kraje in splošne razmere delavcev kot

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 8. aprila 1904

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBEK:

VINCENT GANKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik... 990 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBEK:

MATH PETROVICH, predsednik... 505 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBEK:

JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON SULAR... Box 27, Arund, Kans.
 JOHN TRČELJ... Box 287, Strabane, Pa.
 FRANK PODBOJ... Box 81, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH... 16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBEK:

FRANK SAITZ, predsednik... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI... 25 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Evelet, Minn.

POZOR!—Korrespondenca s glavnimi odborimi št. 81 delajo v gl. uradu, in vrsti takole:

VSA PISMA, ki so namenjena na pošto št. predsednika, naj se naslovi na predsednika. VSA DRUGA PISMA naj se naslovi na gl. upravitelja in stari, ki se tičejo gl. upravitelja odbora in javnosti vseh naših delov in gl. tajništva.

Vse pisma, ki se tičejo naše podpore, naj se pošljejo na bol. tajništvo.

Vse pisma v zvezi s blagajniškimi posli, naj se pošljejo na blagajništvo.

VSE PRIBITKE glavnega odbora v gl. upravitelja odbora naj se pošljejo Frank Gajcu, predsedniku nadzornega odbora.

VSE PRIBITKE na gl. porotni odbor naj pošljejo na John Gerlich, predsednika porotnega odbora.

VSE DOPISE in drugo splošno, namenjeno, ogled, naročilo in sploh vse, kar je v zvezi s glavnimi odbori, naj se pošljejo na "PROSVETA," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All contributions of money and business concerning lodges and members other than dues benefit should be addressed to the secretary's office. Matters of such benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Kalla, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gerlich, chairman, Judicial Committee.

članov, v katerih žive. Nemški izrek pravi, da "modrijan nebesa naslika, ne da bi jih kdaj videl, bedak pa še obala težko, čeprav tik njega stoji."

Da se člani z glavnimi uradniki osebno spoznajo in ustmeno kdaj pogovore o skupnem delu, je dobro, potrebno in tudi koristno za jednoto. Tudi tukaj potrebujemo šole, prave delavske šole. Vsem ljudem ne izda ali ne zaleže pisana beseda, udajo se šele živi besedi. Vsaka stvar, ki se doobra spozna, se šele ceniti zna in spoštovati. Če je stvar cenjena in spoštovana, ima zagotovljeno bodočnost.

Objavi glavnih uradnikov po naseledinah pri društvenih prireditvah so najboljša kampanja za pridobivanje novih članov SNPJ. Oni znajo z izbranimi besedami utrditi vero v stvar, katero zastopajo. To je dokazal predsednik SNPJ V. Cankar s svojim priprostim in prijaznim nastopom na omenjeni proslavi, kar se je vsem navzočim zelo dopadlo.

Ob koncu dopisa pozdravljam družine prejšnjega tajnika št. 81 SNPJ, mr. in mrs. Ohas. Zakelj, ki sedaj živi v Clevelandu, Ohio, in mr. in mrs. Jane ter mr. in mrs. Wildie, Roundup, Mont. Zadržaj, upam, da mi ne štejeta v zlo, ker sem odšla z veselice brez slovesa. Treba se je malo opravičiti. Ob času, ko smo bili pripravljani, da se poslovljemo, je nekdo predlagal, da bi "še malo v oštarijo pogledali," predno gremo domov. Takemu predlogu se pa človek težko odreče. Tisti večer je bilo precej temno, ko pa smo prišli in "oštarije," je bilo še precej temnejše. "Laterne" so dajale od sebe veliko manj svetlobe kot navadno, tako se je vsaj meni zdelo, luna je pa še nekeje za megliami dremala. Tako sem bila prisiljena hoditi za drugim. Predno sem se spomnila prvega sklepa, sem bila že v avtu na cesti proti domu. Upam, da moji raztresenosti oprostite.

Franciška Kropivšek, 81.

Agitirajte za Prosveto!

Za manj kot 14c na dan lahko lastujete ta 1934 KELVINATOR

● Ta model V Kelvinator je posebno primeren za družine s skromnimi dohodki. Toda, vkljub temu ni to kakšna mala ledena shramba (refrigerator), ampak je polne velikosti in z vso gonilno silo. Temeljni načrt, konstrukcija in kakovost je ista, kot ona dražjih modelov.

Cena temu Kelvinatorju je silno znižana, in Vi ga lahko lastujete za manj kot 14c na dan, po našem liberalnem kupovalnem načrtu. Pokličite ali pa se oglasite v električni trgovini za podrobnejša pojasnila.

Vprašajte za lahki odplačilni načrt. Malo unplačilo pri nakupu, ostalo na obroke z vašim mesečnim računom. V pokritje stroškov, se za blago, kupljeno na odplačila nekoliko več zaračuna.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Do. ston - 72 W. Adams St. - 132 So. Dearborn St.
 Telephone RANdolph 1200, Local 535

4502 Milwaukee 4518 W. Madison St. 812 W. 63rd St.
 3518 Milwaukee Ave. 4214 So. Ashland Ave. 3700 E. Wood St.
 4812 Irving Park Blvd. 3410 So. State St. 7116 So. Michigan Ave.

Iskled tega Novega Modela V Kelvinator Prostornina (znotraj) 4.22 kubičnih čevljev... Dolžina polne 3.35 kvadratnih čevljev... Naredi 3.4 funte ledu naenkrat... Poleg tega ima še drugo izboljšavo, ki se dobi le pri dražjih modelih.

FEDERALNI KUPONI PRI NAKUPU

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

— Nič hudega, je odgovoril, da bi ju potolažil. Zdi se mi, da nekaj kričavec malo razgraja doli. Pogledat grem.

A oni sta se mu postavili po robu in ga ni sta hoteli pustiti, dokler kaj gorkega ne použije. Sicer se bo vrnil bolan, s pokvarjenim želodcem kakor vselej. A on se je branil in zaklinjal na svojo čast, da ne utegne.

— Poslušaj, mu je rekla Jeanne, in se mu obesila krog vratu, samo kozarček ruma izprij in dva kocka prepečenca pojelj; drugače te ne izpustim in me boš moral nesti s sabo.

Moral se je vdati, čeprav se je zaklinjal, da mu dela prepečenec težave. Takoj sta odšli pred njim, vsaka s svojim svečnikom v roki. Spodaj, v jedilnici, sta mu hiteli streči: ena mu je natakala rum, druga pa je stekla v shrambo po zavitek prepečenca. Ker sta že prav izza mlada izgubili mater, sta se bili sami vzgojili, a precej slabo, kajti oče ju je razvedil; starejša je sanjarila, da bo postala pevka, mlajša pa je bila vsa mrtva na slikarstvo in je imela izredno drzen okus. Toda ko so se morali zaradi poslovnih motenj omejiti v gospodinjstvu, sta se izkazali dekleti, ki sta bili na pogled prenapeti, za zelo dobri in spretni gospodinji in njuno oko je odkrilo v računih pomoto za vsak centim. Zdaj sta s svojim deškim bohemskim vedenjem gospodarili z mošnjikom, stiskali vsak belič, se prepirali s trgovci, neprenehoma popravljali obleke in tako spretno prikrivali zmerom težje razmere v hiši.

— Jej, papa! je ponavljala Lucija. A ko je opazila, kako mučijo očeta skrbi, da je moičec in zamišljen, jo je obšel strah.

— Menda gre pa vendar zares, ko delaš takšen obraz? Povej, midve bova ostali pri tebi. Bo pa današnje kosilo brez nas.

Govorila je o nekem izletu, ki je bil določen za današnje dopoldne. Gospa Hennebeaujeva naj bi prispela s kočijo najprej h Gregoirejevim po Cecilijo, nato pa ponju, da bi se peljali v Marchiennes in tam kosili v železarni, ker jih je povabila gospa ravnateljeva. Pri tej priliki bi si ogledali delavnice, plavže in peči za koks.

— Seveda bova ostali, je izjavila Jeanne. A on je bil hud.

— Le kaj vama pride na misel? Saj pravim, da ni nič... Kar lepo se spet spravi v posteljo in bodita ob devetih pripravljeni, kakor ste se domenili.

Poljubil ju je in brž odšel. Slišali so se težki koraki s škornji, ki so se izgubljali na zmrzli zemlji po vrto.

Jeanne je skrbno zamažila steklenico z rumom, Lucija pa spravi la in zaklenila prepečenec. Jedilnica je bila snažna in neprijazna, kakor je pak po takanih sobah, kjer skoparijo z jedjo. Obe sta zdaj izkoristili to priliko, ko sta zgodaj vstali, da bi videli ali ni od sinoči ostalo kaj v neredu. Prtič se je valjal po mizi, zato jih bo sluga slišal. Naposled sta spet šli gor v svojo sobo.

Deneulin je koračil po bližnjici po ozkem drevoredu preko zelenjadnega vrta. Misli je na svoje imetje, ki je bilo v nevarnosti, na montsoujski delež, na tisti milijon, ki je sanjal o njem, da se mu bo podeseteril, a je zdaj v takani nevarnosti. Neprestano so se vrstile nesreče, velika in nepričakovana popravila, porazne razmere za izkoriščanje rudnika, povrh pa še polom s to industrijsko stisko prav ob času, ko bi se moral pokazati dobiček. Če bi tudi pri njem izbruhnila stavka, bi bil na tleh. Odpahnil je neka vrata: rudniška poslopja so se v črni temi nerazločno odražala tako da so bila še bolj črna in le nekaj svetilk jih je obsvetljevalo.

Jean-Bart ni bil tako znaten kakor Voreux, a ker je bil prenovljen, je bil ličen rudnik, kakor so se izražali inženirji. Ne le, da so razširili šaht za poldrug meter in da so ga poglo-

bili do blizu osem sto metrov, temveč so ga tudi na novo opremili z novim strojem, novimi koši, vsemi novimi napravami, izpopolnjenimi po zadnjih znanstvenih izsledkih. Celo nekaj zalega je bilo v teh zgradbah: šeparacija je bila obložena z izrezljanim lesom, na izvaževalnem obru je visela ura, sprejemališče in strojnica sta bili v ozadju lepo zaokroženi kakor apsida v renesančnih kapelah, a kamin se je vzpenjal kakor mozaična spirala, zložena iz črne in rdeče opeke. Črpalka je bila postavljena pri drugem šahtu, nad starim rovom Gaston-Mariejem, ki so ga porabljali samo za izvažanje. Poleg tega šahta so imeli na desno in na levo še dva šahta, enega za parni ventilator, drugega pa za lestve.

Chaval je prišel ob treh zjutraj prvi ter je nagovarjal in prepričeval tovariše, da morajo posnemati montsoujske rudarje in zahtevati zvišek pet centimov od hunta. Kmalu je privrelo iz kolibe v nakladališče štiri sto delavcev, ki so kričali in mahtali z rokami. Tisti, ki so hoteli iti delat, so stali bosi s svetilkami v rokah in z lopatami ali s krampi pod pazduho; drugi pa so v coklah in z jopiči čez ramena — bilo je namreč zelo mraz — zastavljali dostop k šahtu. Pazniki so vsi ohripeli, ko so si prizadevali napraviti red, roteč jih, naj bodo pametni in naj ne ovirajo tistih, ki so voljni, spustiti se v jamo.

Toda Chaval se je razjezil, ko je opazil Katarino v hlačah in jopiču ter z modro čepico na glavi. Ko je vstajal, ji je sirovo ukazal, naj ostane v postelji. Ona pa je, vsa obupana, da se delo ustavi, šla kljub temu za njim, ker ji on ni dal nikdar denarja ter je morala večkrat plačevati zase in zanj; kaj bo, če ne bo več zaslužila? Obšel jo je strah, groza pred kako marchienensko javno hišo, kamor se naposled zatekajo vlačnice, ki nimajo ne kruha ne strehe.

— Strela hudičeva! je kričal Chaval, le kaj te je prineslo sem? Ječljala je, da nima prihrankov in da hoče delati.

— Tako, upiraš se mi, punca!... Takoj se mi spravi nazaj, če ne ti bom pa sam pomagal: s cokol te bom spremil domov.

Strahoma se je umaknila, odšla pa le ni, hotela je videti, kako se bodo reči zasukale.

Deneulin je prišel po stopnicah iz separacije. Kljub slabji luči svetilk je vendar natanko pregledal položaj, ta vrvež, potopljen v senco, v katerem je spoznal vsak obraz, kopače, nakladače vlačnice, vlačnice in tekače. V prostoru dvorani, novi in čisti, je delo stalo in čakalo: stroj je bil pod tlakom in iz njega je po malem sikala para, koši so viseli na nepremičnih vrveh, hunti, ki so jih pustili sredi vožnje, so zastavljali ta tla iz litih talnih plošč. Delavci so vzeli le osemdeset svetilk, druge so plamtele še v shrambi. A le ena sama njegova beseda bo brez dvoma zadostovala, da se bo to delovno življenje spet pričelo.

— Tak, kaj je zdaj, otroci? je vprašal na ves glas. Kaj vam ni po volji. Razložite mi, saj se bomo pogovorili.

Navadno je po očetovsko ravnal z ljudmi, četudi je zahteval veliko dela. Bil je sicer gospodovalec in nagel, a najprej jih je skušal pridobiti z dobrodušnostjo, ki je bila nekoliko prerazločna; večkrat si je pridobil tudi ljubezen, delavci so ga cenili zlasti kot pogumnega človeka, ki je bil neprestano z njimi v rovih in prvi na kraju nesreče, če se je kaj pripetilo v rudniku. Dvakrat že, ko se je vnel treskavi plin, se je dal spustiti dol, privezan z vrvo po pazduho, ko so se celo najpogumnejši branili.

— Lejte, menda mi ne bo treba obžalovati, da sem se zavzel za vas. Sami veste, da sem odklonil orožniško posadko... Kar lepo govorite, poslušam vas.

(Dalje prihodnjik.)

je novico slišal že pred drugo uro, ravno ko se je odpravil v šolo. (Gamatte je že ob tričetrt na dve odšel z doma.) Najbrže je kateri znanec telefoniral ali je pa kakšna prijateljica prišla h Gamattovi ženi na obisk in ji novico še toplo prinesla na uho. 'Ali ste že slišali? Gerdonov avto se je na cesti v Versailles zaletel v drevo... in uboga Simona... pri priči mrtva! Tako simpatična ženska! Strašno...' In deček si je mislil: O Bog, papa bo izvedel pri večerji, ko mu bo mama mimogrede povedala. In ko bo papa slišal, bo udarilo iz njega ječanje kakor curek krvi pod nožem. 'Simona!' In potem bo strt in obupan mož, s klecajočimi koleno, z mrliško bledim obrazom, in njegove prstene ustnice bodo drgetaje skušale oblikovati besede, ki jih ne bo pa vsakdo lahkobral z ust: 'Simona... ti sladka...'

Deček še zmeraj strmi skozi okno. Čaka, da se oče opomore, da nemara spravi svoj robec ali pa da z vsem naporom svoje volje premaga strašno bolečino in pokaže spet hladen obraz. Gamatte gleda ozki hrbet, ki zaštrita okno. In prevzame ga velika, bolesta nežnost, pomešana s sramom.

"Daniel..."

Očetov glas je mehak. Toda so stvari, ki jih ni moči izgovoriti. Skrivnost je ostala med njima, drug drugemu je ne smeta priznati. Daniel vzame knjigo s stola in plašč in ne da bi pogledal očeta:

"Zdaj te pa res ne smem več zadrževati."

Gamatte odgovori samo: "Zelo ljubeznivo, otrok moj, da si mimogrede pogledal k meni."

Vaški mazač doro zobe

Iz Zabite vasi, v avgustu.

Jernačev Matija je bil kovač in kajpada najmočnejši in največji mož v vasi. Toda nekega dne se je ves majhen in s spenčenim obrazom prikazal v delavnici vaškega mazača.

"O, ljubi moj padar, pomagaj mi!" Tako je jokavo zaprosil in se z vzdihom spustil na stol. Glavo je imel zavezano z veliko rdečo ruto.

"Nič se ne boj," ga je tolažil mazač. "Tako ga bomo dobili! Kateri je pa? Aha, tale kočnik bo!"

In že je mazač privlekel od nekdaj velike kleče, da je Jernačevu Matiji že ob pogledu nanje stopil pot na čelo.

"Tako! Zdaj pa zazijaj in se nikar ne boj! In glaj, da ne boš jezika obračal!"

Mazač je porinil Jernačevu Matiji velike železne kleče globoko v usta. Nato jih je stisnil, čvrsto potegnili — in zob je bil zunaj.

"No, Matija, kako se pa zdaj počutiš?"

"Oh, ljubi padar, še mnogo slabše!"

"Če je tako, morava pa izdreti še onega zraven!"

Spet je šel s kleščami v usta. Matija je potil kri. Na tleh je ležal zob, tolikšen kakor merjačev čekan.

"O, ljubi padar, še dosti huje se mi je, še znorel bom!"

"Jezik za zobe in nič strahu! Zdaj greva na drugo stran, ker tega črnega votlega zoba ne morem zgrabiti."

Spet je Jernačev Matija široko zazijal. Spet so kleče zmagoslavno uklenile orjaški zob.

"O, padar, ljubi padar, tega ne prenesem več! Oh—Oh!..."

"Odpri gobec in pri miru bo di! Takoj ga bomo imeli!"

Se enkrat so se zagrizle neusmiljene kleče trpinčenemu Matiji v usta, še enkrat je mazač krepko potegnili — in četrti zob se je skotalil po tleh.

"Nehaj, padar! Teh peklenjskih bolečin ne prenesem več!"

"Zdaj ti bom pa nekaj povedal, Matija! Na levi in desni od zoba, ki te tako boli, smo napravili malo prostora! Zdaj bo pa igrača zgrabiti pravi zob in ga izdreti — veš kaj, tolikšnega čekana še svoj živ dan nisem videl! Saj sem si takoj mislil, da mora ta biti pravi, in zato mora ven!"

Mazač je še enkrat zagrabil s kleščami, in ko je bil peti zob zunaj, se je Matija oddehnil:

Čikaška razstava: Dvakrat na dan so plavaške tekme v

"Saj sem zmeraj rekel, naš padar se spozna na zobe! Zdaj se spet imenitno počutim!"

Toda ko je mazač sestavil račun in dejal, da zneso dretje petih zob petdeset kron, se je kovač razsrdil: "Dretje enega zoba zneso deset goldinarjev, in konec besedi! Najdenine pa ne bom plačeval!"

Mazač je preveč dobro poznal Jernačevga Matijo in se je s tem zadovoljil. Zakaj drugače bi kovač še njega olajšal za par zob.

Kako narodi jedo

Sestava in vedenje udeležencev pri skupnih obedih je dobro merilo kulturne stopnje

Od kar so ljudje na svetu, so jedi dajali značaj skupne zadeve in ni čudno, da so v tem pogledu izobličili neke posebnosti in prepise, ki so postali šega. Razlikujemo tu lahko pred vsem dva velika kulturna kroga, ki bi ju lahko imenovali evropski in vzhodnjaški.

V evropskem področju je prevladoval vedno matriarhalni sistem, ki bi ne mogel pojmiti, da bi žena in hči ne smeli sedeti pri skupni mizi.

Na vzhodu pa prevladuje patriarhat, pojdin se tu udeležujejo samo moški, ženske pa jim le strežejo. Po gostiji se lahko nasitijo z drobtinami in ostanke, ki so padli "gospodarjem" z mize.

V tem je bistvo vsega skupnega uživanja namiznih dobrot, dočim igrata vnanja izpopolnitev zadevnega orodja in večje ali manjše razkošje le podrejeno vlogo.

Še mnogo stoletij po našem

Alli ste naročeni na "Prosveto"? Podpirajte

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hr slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČL. S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4964
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila

Avtomobilska nesreča

Napisal Andre Birabeau

Sluga napol odpre vrata. "Gospod Daniel je prišel, gospod doktor."

"Moj sin?" Dr. Gamatte nabere obrvi.

Daniel vstopi, petnajstleten, plavolas deček resnega, bledega obraza. Gologlav je, pod pazduho ima šolsko torbo in v njej zvezek za računstvo, Pascalove "Misli" in učbenik kemije. S petnajstim leti se človek s temi rečmi mnogo bolj ukvarja kakor s štiridesetimi. Ali je potem čudno, da so mladi petnajstletni obrazi tako resni?

"Dober dan, papa."

"Dober dan! Kaj je novega?"

"Nič posebnega." Toda Danielov glas je tak čudno pridružen. Knjige odloži na stol, plašč na drugo in pri govorjenju obrača očetu hrbet.

"Cherbolez me je za drevo povabil k sebi. Hotel sem te vprašati, ali smem?"

"Zato si prišel v pisarno? Ljubi otrok, to bi vendar moral vprašati mamo..."

"Na poti iz gimnazije sem šel mimo pisarne in mimogrede stopil gor. Prijaviti sem se dal le zato, ker mi je sluga rekel, da si sam."

"Ze prav, toda veš, da ne maram, da bi me ti ali mama motila zaradi vsake malenkosti. To le daje slab zgled nameščenecem. Toda zdaj si pač tu, pa sedi in si zažgi cigareto."

Daniel vzame cigareto, a ne sede, temveč stopi k oknu.

"Res neverjetno, da te ta peklenjski hrup ne moti pri delu... ti nešteti avtomobil!"

Kratek premolk. Potem odgrne Daniel zastor, se vneto zagleda skozi okno in reče naposled polglasno:

"Kaj sem hotel reči, da, avtomobil... Gerdonovim se je pripetila nesreča... njihov avto se je na vožnji v Versailles zaletel v drevo. Gerdonovo gošpo je ubilo."

Gamatte je planil pokoncu, iz ust se mu utrga bolesto ječanje, kakor bi brizgnil curek krvi izpod noža.

"Simona!"

Daniel je moral njegov krik preslišati, ker je prav takrat odpiral okno. Če bi se zdaj o-

brnil, bi videl strtega in obupnega človeka, ki se je s klecajočimi koleno in zbeganim mrliško bledim obrazom sesedel v naslanjač. In na njegovih prstnih ustnicah bi mogel čitati besede, ki jih posušena usta niso mogla izgovoriti, besede, ki je zaradi njih trepetal po vsem životu. "Simona... ti sladka..."

Toda deček se ne obrne. Naslanja se na okno in nepremično gleda vrvenje na cesti.

Zdajci Gamatte vse razume: Daniel pozna njegovo skrivnost. Če človek še tako skrbno prikriva veliko čustvo, prej ali slej ga kdo vendarle izpregleda. Gamatte se ne zaveda nobene neprevidnosti, a Simono je pred svojimi zmeraj tako ravnal, kakor da mu je popolnoma tuja. Toda deček je vendar vse ugenil. Zakaj se drugače ne bi tako dolgo obrnil? Ve, kako mogočna je ljubezen njegovega očeta. Seveda ve vse: ali bi bil drugače prišel k njemu v pisarno? Vabilo za drevišnji obisk pri njegovem prijatelju Cherbozezu je samo prireza! Tudi mu ni pisarna ravno na potu v šolo. Gotovo